

**Nowoczesny udoskonalony
aparat projekcyjny**

„WAJAK”

specjalnie przystosowany do warunków wsi.

Aparaty bez akumulatora	115 zł.
Akumulator bez skrzynki	60 zł.
Skrzynka do akumulatora	5 zł.
Walizki do aparatu	5 zł.

Dla miast i miasteczek: Aparat z transformatorem do korzystania z prądu zmiennego 140 zł.

UWAGA! Aparat z transformatorem może być wykorzystywany również przy pomocy akumulatora.

Ceny bez przesyłki.

PW. Ks. Proboszcz w Juchnowcu
p-ta Juchnowiec pow. Białystok
dla Oddziału KSM męskiej

WIADOMOSCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ
MIESIĘCZNIK

„Poznanie i wykonanie uchwał I. Synodu Plenarnego
szczytnym posłannictwem polskiego katolicyzmu”.

Nr. 7-8

Lipiec—Sierpień

1939

WIADOMOSCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ

Nr. 7-8

Lipiec—Sierpień 1939

Rok IV

WARUNKI PRENUMERATY:

Rocznie	3,—zł.	Prenumeratę przysyłać należy pod
Kwartalnie	0,75 „	adresem: Wilno, Zamkowa 6—1
Pojedynczy egzemplarz	0,25 „	lub na konto P. K. O. 700.240.
		Właściciel konta: Archidiecezjalny
		Instytut Akcji Katolickiej.

T R E Ś Ć:

1. Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej	Str. 1
2. Referat Krucjaty Eucharystycznej	„
3. Katolickie Stowarzyszenie Kobiet	„ 3
4. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej	15
5. Katolickie Stowarzyszenie Mężów	26
6. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej	29
7. Tow. Dobroczynności Caritas	„

BRZMIENIE KONT P. K. O. STOWARZYSZEŃ AKCJI KATOLICKIEJ:

Archidiecezjalny Instytut Akcji Katolickiej konto P. K. O. **700.240.**
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej konto P. K. O. **700.317.**
Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej konto P. K. O. **701.305.**
Katolickie Stowarzyszenie Kobiet konto P. K. O. **701.313.**

WYDAWCA: ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ

REDAKTOR: BENYK CHMIELEWSKI

— ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: WILNO, ZAMKOWA 6 —

Druk. „POLONIA” WILNO, ul. Zamkowa 6.

WIADOMOŚCI AKCJI KATOLICKIEJ

ARCHIDIECEZJI WILEŃSKIEJ.

Nr. 7

Lipiec — Sierpień

1939

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSZTUS

ARCHIDIECEZJALNY INSTYTUT AKCJI KATOLICKIEJ

1. Zakład szkolenia organistów przy Archidiecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej w Wilnie pod kierownictwem Władysława Kalinowskiego przyjmuje zapisy uczniów na rok 1939/40. Poniżej podajemy program Zakładu szkolenia organistów.

I. WARUNKI PRZYJĘCIA

1. Kandydat do Szkoły powinien mieć dobry słuch oraz możliwie dobry głos; warunki te są stwierdzane na egzaminie wstępnym.

2. Kandydat przed rozpoczęciem roku szkolnego musi złożyć do Dyrekcji podanie z prośbą o przyjęcie, świadectwo szkolne ukończenia 7-klasowej szkoły powszechnej, świadectwo metryczne oraz świadectwo szczepienia ospy.

3. Kandydat musi wpłacić 10 złotych tytułem wpisowego.

II. NAUKA

1. Nauka rozpoczyna się 1-go września.

2. Nauka dzieli się na trzy kursy:

a) Pierwszy, obejmujący następujące przedmioty: religję, grę fortepianową, zasady muzyki, solfeggio, język polski, łacinę, rubrycelę, śpiew gregoriański (godzin wykładowych 14);

b) Drugi, obejmujący następujące przedmioty: religję, polski, grę organową bez pedału, harmonję, solfeggio, obrzędy, rok kościelny, rubrycelę, transpozycję, tonacje kościelne (godzin wykładowych 14);

c) Trzeci, obejmujący następujące przedmioty: religję, grę organową z pedałem, modulację, śpiew chóralny, dyrygowanie, obrzędy kościelne, historję muzyki, akompanjament do chorału, literaturę muzyczną, budowę organów (godzin wykładowych 16.)

d) Ćwiczenia praktyczne odrabiają uczniowie na szkolnych dwóch fortepianach (dwa manualy z pedalem).

3. W czerwcu uczniowie składają egzamina roczne przed Komisją Egzaminacyjną, która ocenia ich postępy roczne oraz wydaje świadectwa i dyplomy ukończenia.

III. OPŁATY

1. Jednorazowe wpisowe w kwocie 10 złotych.

2. Opłata miesięczna za naukę 20 złotych.

3. Wszelkie opłaty muszą być uiszczane do Dyrekcji na początku miesiąca, najpóźniej do dnia 10 go każdego miesiąca.

4. Uczeń, który nie opłaci czesnego w wyżej oznaczonym terminie, zostaje skreślony z listy i traci prawo uczęszczania na wykłady i ćwiczenia.

2. **Nominaty na Prezesów P.Z.A.K.** W miesiącu czerwcu b.r. Prezesami Parafjalnych Zarządów Akcji Katolickiej zostali mianowani na okres trzechletni p.p. Stacewicz Edward w Drozdowszczyźnie, Hryniewicz Władysław w W.-Solecznikach i Oziewicz Jan w Święcianach wileńskich.

3. **Obóz dla instruktorów.** W miesiącu sierpniu od 1 do 15 sierpnia odbędzie się w Taryłowie (pow. brasławski) obowiązkowy obóz przeszkoleniowy dla p.p. instruktorów Akcji Katolickiej. W okresie tym p.p. instruktorzy będą musieli przerwać swoje prace na terenie okręgów.

4. Projekt porządku posiedzenia P. Z. A. K.

1. Modlitwa

2. Odczytanie protokołu poprzedniego zebrania

3. Sprawozdania poszczególnych Oddziałów

4. Kwadrans ewangeliczny

5. Zaznajomienie się z „Wiadomościami A. K.”

6. Sprawy bieżące:

a) organizacja obchodu „Cudu nad Wisłą”

b) opracowanie programu pracy na okres jesienny.

7. Wolne głosy

8. Modlitwa.

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE KOBIET

Sprawozdanie z działalności Katolickiego Stowarzyszenia Kobiet za rok 1938:

I. Władze Stowarzyszenia

a) Zarząd K.S.K.	— Marja Mieczysława Jeleńska — Prezeska
	Jadwiga Roszkowska — Sekretarka Gen.
	Olga Bossowska — V. przewodnicz.
	Marja Hawelkowa — Sekretarka
	Adela Stefanowicz — Członkini
	Stefanja Pawłowska — „
	Wanda Stulgińska — „
	Marja Klimaszewska — „
	Halina Żmudzka — „
	Hilda Lutostańska — „
	Władysława Sadowska — „
	Aleksandra Umiastowska — „

Asystent Kościelny — X. Kanonik Jan Kretowicz.

W ciągu roku ustąpiły z Zarządu na własne żądanie panie: Marja Klimaszewska i Halina Żmudzka.

Zebranie Zarządu odbyło się 4.

Wydział Wykonawczy składający się z prezeski, vice-prezeski i sekretarki generalnej zbierał się w miarę potrzeby dla załatwiania spraw ważnych i niecierpiących zwłoki.

b) Komisja Rewizyjna — Marja Raczyńska
— Franciszka Gorska
— Józefa Gronostajska.

Zebranie Komisji Rewizyjnej w celu dokonania rewizji księgowości odbyło się dnia 10 maja 1938 r.

c) Zjazd Delegowanych odbył się dnia 13 maja 1938 r. w Wilnie. Wziął w nim udział J. E. X. Arcybiskup-Metropolita R. Jałbrzykowski, p. Prezes i X. Dyrektor Instytutu A. K., Sekretarz Generalny K.S.M. X. Mgr. A. Mościcki i 127 delegatek K.S.K.

Po sprawozdaniu Zarządu i udzieleniu mu pokwitowania składały sprawozdania z prac swych Oddziałów delegatki: z Lidy—Fara, Mo-

niek i Lipniszek. Dokonano wyborów nowego Zarządu, uchwalono program pracy i budżet, a na zakończenie Zjazdu powzięto szereg postanowień dotyczących: 1) ustanowienia „dnia ofiary” KSK, 2) przeobrażenia przez wszystkie członkinie „Podręcznika dla Kandydatek”, 3) abonowania pism organizacyjnych, i organizacyjnego udziału członkiń we Mszy św. w dniu zebrania ogólnego.

Sekretariat Stowarzyszenia

a) Biuro K.S.K. mieści się nadal przy ul. Zamkowej 6—1, łącznie z biurem Instytutu A. K. W lokalu tym dysponuje K.S.K. 2-ma pokojami (wraz z K.S.M.ż.) i ma możliwość korzystania ze wspólnych urządzeń biurowych.

b) Personel jest wspólny z K.S.M.ż.: Sekretarka Generalna — p. Jadwiga Roszkowska, Instruktor — p. Marja Dąbrowska, Kierowniczka biura — p. Janina Kafarska.

c) Łączność z Oddziałami utrzymywał Sekretariat K. S. K. przez Okólnik i korespondencję. Okólnik jest wspólny z innymi organizacjami A. K. i wychodzi co miesiąc pod nazwą „Wiadomości A. K.” — K.S.K. ma w nim osobny dział. W miarę potrzeby wydawał Sekretariat specjalne okólniki-powielane.

Korespondencji wpłynęło do Sekretariatu 1.112 egz., wysłano zaś 256 egz., niektóre egzemplarze szły w kilkuset odbitkach do wszystkich Oddziałów.

d) *Wydawnictwa*: K.S.K. wydało drukiem sprawozdanie ze swej pracy w 1937 r., żadnych innych wydawnictw nie podejmowało, propagując przy rozmaitych okazjach wydawnictwa Katolickiego Związku Kobiet i Naczelnego Instytutu A. K. Składnicę pomocy organizacyjnych prowadził Instytut A. K.

e) *Pisma i książki*: K. S. K. prenumeruje 4 pisma: „Zjednoczenie”, „Gazeta dla Kobiet”, „Przodownica”. „Na straży zdrowia”; z innych pism, jak również z codziennej prasy korzystamy w biurze Instytutu.

Biblioteka podręczna K. S. K. liczy 191 tom wydawnictw religijnych, organizacyjnych i wychowawczych.

III. Działalność Stowarzyszenia.

a) *Kursy i wzytacje*. Pracę w terenie prowadził Zarząd K.S.K. przez Kursy i odwiedziny Oddziałów. W roku sprawozdawczym zorganizowano:

- 2 tygodniowe kursy społeczne — w Wilnie i Białymstoku
- 8 trzydniowych kursów okręgowych dla Kierownictw
- 1 jednodniowy kurs dla delegatek na Zjazd w Wilnie.

Odwiedzono Oddziały zaledwie 15 razy, częstym wyjazdom stały na przeszkodzie względy finansowe i brak czasu. Wiele Oddziałów K.S.K. korzystało jeszcze z Odwiedzin innych pracowników A.K., a oprócz tego i ze współpracy pp. Instruktorów okręgowych A. K., którzy niosą im pomoc w zakresie prac organizacyjnych.

b) *Konkurs sprawności*. Dla usprawnienia pracy Oddziałów i spowodowania pewnego rodzaju współzawodnictwa. K.S.K. ogłosiło z dniem 1. I. 1939 r. I Konkurs sprawności w pracy — o wynikach jego dowiemy się w roku następnym.

c) *Referaty*. Dla pogłębienia pracy organizacyjnej na pewnych odcinkach zostały zorganizowane przez K.S.K. 4 referaty:

Wychowawczy, Krucjaty Eucharystycznej, Oświatowy i Rolniczy.

1. Pracami referatu Wychowawczego kieruje p. Adela Stefanowicz, członek Zarządu K.S.K. i vice-przewodnicząca Komisji Wychowawczej przy K.Z.K.

Referat Wychowawczy prowadzi Poradnię Wychowawczą, która służy fachowymi radami rodzicom i wychowawcom.

Poza tym Referat Wychowawczy współpracuje ściśle narazie z Oddziałami K.S.K. m. Wilna, prowadzącymi pracę wychowawczą, z Wojewódzkim Komitetem pomocy dzieciom i młodzieży w zakresie szkolenia wychowawców na kolonie i półkolonie letnie.

Współ z Sodalicią Marjańską zorganizowano 13 wykładów na tematy religijne.

Oprócz tego zorganizowane zostało seminarjum pracy społecznej — zebrań dyskusyjnych 11.

Pracownia naukowa referatu wychowawczego prowadziła zajęcia z dziećmi opóźnionymi w rozwoju umysłowym w zakresie I oddz. szkoły powsz. V oddz., II i IV.

Pracownia religijna zorganizowała świetliczkę dla małych dzieci — zajęcia poświęcone nauce pacierza odbyły się 27 razy.

Do I-ej Komunii św. przygotowano komplet chłopców ze szkoły dla moralnie zaniedbanych, z 2-giem dziećmi prowadzono naukę indywidualnie.

Pracownia pomocy naukowych odbiła na powielaczu ocrzki do nauki religii w I oddz. szk. powsz., wykonała duże komplety ruchome Mszy św., oraz model „Przybytek Pański”.

Został zorganizowany pokaz pomocy do nauczania religii w szk. powszechnych, oraz pokaz robót i pracy wychowawczej dla dziewcząt kończących szkołę powszechną.

W dalszym ciągu prowadzono badania dzieci: metodą Binet’a Terman’a zbadano 62 dzieci, u tyluż rozwój pojęć religijno-moralnych.

Ćwiczenia mowy z 29 dziećmi odbyły się 11 razy.

Ostatnio Referat Wychowawczy zorganizował 6-tygodniowy kurs dla przodownic dziecińców wiejskich przy udziale 41 ucz. i przez to wychodzi z pracą swą na szerszą arenę, bo na teren archidiecezji.

Z referatem Wychowawczym współpracuje ściśle X Prof. Dr. Józef Wojtukiewicz i p. Aniela Nyczówna.

2. *Referat Krucjaty Eucharystycznej* pracuje również pod kierunkiem p. Adeli Stefanowicz i kieruje pracami Krucjaty Eucharystycznej na terenie archidiecezji, podając wskazówki i metody pracy w „Wiadomościach A. K.”

3. *Referat Oświatowy* zorganizował I konkurs dobrego czytania książki, który się rozpoczął od 15 października i trwał do 1 kwietnia b. r. udział w konkursie wziął 71 zespół KSK zorganizowany na terenie zastępów, z ogólną liczbą uczestniczek 888. Celem konkursu było rozbudzenie zamiłowania do czytelnictwa, zapoznanie z dobrą książką beletrystyczną i popularno-naukową, nauczanie dyskusowania. Cel ten został osiągnięty.

4. *Referat gospodaro-rolniczy* prowadził pracę w sekcjach rolnych, których zorganizowano 484 z ogólną liczbą uczestniczek 153. 1-dniowych kursów rolnych przeprowadzono 8.

Propagował też wśród członkiń KSK kursy gospodarstwa dom.

Z działu religijnego zainicjowano niedzielny łańcuch Komunii św., w którym bierze udział 125 Oddziałów, przystępując w każdą niedzielę i święta do Stołu Pańskiego w intencji wszystkich członkiń i całej naszej pracy stowarzyszeniowej.

IV. Współpraca z innymi organizacjami.

KSK utrzymywało ścisły kontakt z Centralą Krajową — Katolickim Związkiem Kobiet, uczestnicząc w Zjeździe Związkowym i w zebraniach Zarządu, w skład którego wchodzi Sekr. Generalna KSK.

W Radzie Instytutu A. K. reprezentuje Stowarzyszenie p. Olga Bossowska. Ścisła łączność była utrzymywana z KSMż, dzięki wspólnemu personelowi, biur, wyjazdom, kursom i t. p.

Poza tym KSK starało się utrzymywać ścisły kontakt z władzami administracyjnymi i samorządowymi, oraz z instytucjami i organizacjami społecznymi pokrewnymi.

Przedstawicielki KSK uczestniczyły we wszystkich uroczystościach kościelnych i państwowych.

Sprawozdanie z działalności oddziałów.

I. Dział organizacyjny.

a) *Liczebność.* w 1937 r. Oddziałów KSK 212 — członkiń 15.775
w 1938 r. „ „ 229 „ 17.917

Stwierdzamy więc w roku sprawozdawczym przyrost Oddziałów, chociaż, stosunkowo do jeszcze niezorganizowanych parafii, nieznaczny, ale za to znaczny przyrost członkiń, przybyło 2.142, co świadczy o rozbudowie Oddziałów wszcz.

b) *Zebrania.* O stopniowym przyzwyczajaniu się do form pracy organizacji społecznej świadczy rosnąca z roku na rok liczba zebrań:

w 1937 r. zebrań ogólnych 1.768, Kierownictw. 1.459
w 1938 r. „ „ 1.961, „ 1.512

c) *Zastępy.* Rozległe tereny naszych parafii zmuszają do zakładania w poszczególnych wsiach zastępów. O zrozumieniu konieczności częstego spotykania się ze sobą członkiń Oddziału, jak również o zwiększającym się zasięgu wpływów organizacji świadczy rosnąca liczba zastępów: w 1937 r. zastępów 270 w 35 Oddziałach

w 1938 r. „ 339 w 44 „

II. Dział religijny.

a) *Sekoje.* Dla pogłębienia zagadnień religijnych tworzą Oddziały bardziej w pracy zaawansowane specjalne sekcje, które, pracując w małych grupach, przyczyniają się do większego wyrobienia członkiń: w 1938 r. sekcji religijnych 35.

b) *Praktyki.* Coraz większym zrozumieniem cieszą się w oddziałach wspólne praktyki religijne, które wytwarzają wśród członkiń poczucie jedności i wspólności;

w 1937 r. Mszy św. 444, Komunii św. 379
w 1938 r. „ „ 606, „ 579.

c) *Rekolekcje.* Z każdym rokiem zwiększa się liczba członkiń KSK, które przeszły przez rekolekcje zamknięte, chociaż sprawa organizowania ich natrafia na duże trudności natury finansowej, brak czasu i odpowiednich lokali, to też w wielu wypadkach Oddziały muszą się ograniczyć do rekolekcji półzamkniętych, albo otwartych zorganizowanych specjalnie dla swoich członkiń.

Rekolekcji otwartych 61, półzamkniętych 12, zamkniętych 699 członkiń.

d) *Kwadransy religijne.* Na każdym zebraniu plenarnym poświęcały Oddziały trochę czasu na tak zwane kwadransy religijne, których zadaniem jest oświecenie jakiejs kwestji religijnej, by w ten sposób przyczynić się do pogłębienia wiedzy religijnej. Najczęściej kwadransy religijne przeprowadzali Pwł. XX Asystenci, często jednak robiły to bardziej wyrobione członkinie, posługując się odpowiednimi pracami

w 1937 r. kwadransów ewangelicznych 653, katechizmowych 438
w 1938 r. „ „ 861, „ 681

e) *Prace apostołskie.* Ta dziedzina w statystykę ująć się nie da,

dla ogólnej jednak orientacji podajemy trochę danych zaczerpniętych ze statystyk Oddziałów.

Do chrztu św. przygotowano dzieci 172, do I Komunii św. 1,859. Chorych do Sakramentów 593, małżeństw nielegalnych 44.

III. Dział oświatowo-wychowawczy.

Ten dział pracy otaczany był w Oddziałach specjalną opieką.

a) Oddziały zorganizowały 131 odczytów wychowawczych i współpracowały ze szkołą powszechną w Opiekach Rodzicielskich.

b) Pomyślano też o tępieniu analfabetyzmu wśród członkiń, ale ta praca napotykała na olbrzymie trudności rozmaitego rodzaju. Nauczono czytać i pisać tylko 28 analfabetek.

c) Troskliwie opiekowały się Oddziały prasą Katolicką.

Kiosków dobrej prasy zorganizowano 32.

Kolportaż prowadzi Oddziałów 27.

Sprzedano książek 4.570, pism i ulotek 65.433.

d) *Pisma*, Na pierwszym miejscu postawić trzeba obowiązkowy abonament pism organizacyjnych, z którego Oddziały należycie się nie wywiązują

na 229 Oddziałów abonuje „Zjednoczenie” 141

na 17.917 członkiń „Gazety Kobiet” tylko 408.

Ten stan rzeczy musi stanowczo ulec zmianie, bo świadczy to o lekceważeniu obowiązków organizacyjnych, zresztą brak pism wpływa ujemnie na rozwój pracy w Oddziale. Wiemy, że Oddziały prenumerują szereg innych pism bardzo dobrych i pożytecznych, ale nie zastąpią one prasy Organizacyjnej.

e) *Książki*. Własne biblioteki są w 46 Oddziałach — ogólna liczba książek 16.394.

Wspólne czytania organizowało 52 Oddziały.

Świetlice prowadziło 42 Oddziały.

IV. Dział charytatywny.

Prace charytatywne nigdy nie zajmowały ostatniego miejsca w Oddziałach KSK. Członkinie nasze współpracują z Wydziałami parafjalnymi „Caritasu”, tam gdzie one są, a gdzie ich niema same prowadzą pracę stosownie do potrzeb i możliwości, a że biedy materialnej i moralnej nigdy na świecie nie brak, więc też i pole do pracy było szerokie i bardzo różnorodne.

„Dni chorych” było 21.

„Gwiazdki ubogich” 45.

„Święcone” „ 49.

Pozatym niektóre Oddziały prowadziły przytulki dla starców,

dziecińce, ochronkiienne, kolonje letnie, bursy, opiekowały się szpitalami, ubogimi itp.

Dział gospodarczy i higieny.

Prace z dziedziny gospodarczej są na wsi bardzo potrzebne, ale nie znajdują jeszcze dostatecznego zrozumienia, dlatego też i liczby ilustrujące tę pracę nie są duże, ale rosną z roku na rok.

Kursów gospodarczych odbyło się 19 — liczba uczestniczek 822.

W konkursie przysposobienia rolniczego wzięło udział 60 Oddz.

Należy zaznaczyć, iż bardzo często członkinie KSK uczestniczą w kursach organizowanych przez Druchny.

Na zakończenie sprawozdania należy zaznaczyć, że praca się zasadniczo rozwija, a niejednokrotnie znacznie więcej się zrobiło, niż wykazują cyfry i sprawozdanie. Rozmaite niedokładności należy zapisać na konto niechęci naszej do pisania i do robienia statystyk.

Oczywiście trzeba wciąż wielkiego i skoordynowanego wysiłku, żeby zwiększyć karność organizacyjną, pogłębiać pracę i coraz bardziej promieniować na otoczenie i odpowiedni wpływ wywierać.

(—) *Jadwiga Roszkowska*

Sekretarka Generalna

(—) *M. M. Jeleńska*

Prezesa

PROGRAM PRACY K.S.K. I ODDZIAŁÓW.

I. Dział Organizacyjno-Ideowy.

Stowarzyszenie.

1. Przeszkolenie kandydatek na Prezeski Okręgów na dłuższym zamkniętym kursie.

2. Organizowanie Okręgów.

3. Szkolenie Kierownictw Oddziałów i zastępowych na okręgowych kursach.

4. W miarę możliwości — odwiedzanie Oddziałów.

5. Prowadzenie propagandy pism i wydawnictw organizacyjnych.

6. Podawanie wskazówek metodycznych do pracy w Oddziałach i zastępach.

7. Przeprowadzenie II konkursu sprawności w pracy.

8. Organizowanie Oddz. w parafjach nieobjętych organizacją.

Oddziały.

1. Przeszkolenie członkiń Kierownictw i zastępowych na kursach.

2. Zakładanie zastępów.

3. Szkolenie kandydatek — przerabianie „Podręcznika dla Kandydatek”.

4. Zaprawianie członkiń do pracy organizacyjno społecznej i systematycznego spełniania swoich obowiązków.
5. Korzystanie z pism i wydawnictw organizacyjnych.
6. Udział w konkursie sprawności.
7. Organizowanie propagandowych zjazdów w Okręgach, a zebrań w Oddziałach i zastępach.

II. Dział Religijno-Moralny.

Stowarzyszenie.

1. Prowadzenie przy okazji Kursów i zjazdów „dni skupienia”.
2. Propaganda rekolekcyj zamkniętych i półzamkniętych w Okręgach i Oddziałach.
3. Pomoc przy wykonywaniu hasła Episkopatu na b. r.
4. Organizacja II Łańcucha Komunii św.

Oddziały.

1. Organizowanie rekolekcyj zamkniętych i półzamkniętych lub dni skupienia dla członkiń.
2. Uregulowanie wspólnych praktyk religijnych członkiń.
3. Przeprowadzanie na zebraniach kwadransów religijnych.
4. Realizacja hasła Episkopatu.
5. Organizowanie (w miastach) kółek wiedzy religijnej.
6. Zwrócenie uwagi na czynne apostołstwo członkiń: indywidualne i zbiorowe.
7. Udział w II Łańcuchu Komunii św.
8. Zapoznanie się z historią swego Kościoła parafjalnego, udział w Jego uroczystościach, życiu i pracach.

III. Dział Oświatowy.

Stowarzyszenie.

1. Propaganda kursów dla analfabetek.
2. Prowadzenie konkursu dobrego czytania.
3. Wskazywanie lektury do czytań izbowych.

Oddziały.

1. Nauczanie analfabetek.
2. Udział w konkursie dobrego czytania.
3. Organizowanie pracy oświatowej w Oddziałach i zastępach w formie: wieczorów głośniego czytania izbowego, głośnie gazety, wieczorów świetlicowych, wieczornic, obchodów okolicznościowych, wieczorów dyskusyjnych (w miastach).

IV. Dział Wychowawczo-Społeczny.

Stowarzyszenie.

1. Rozwijanie prac Referatu Wychowawczego i Poradni Wychowawczej.
2. Prowadzić kursy wychowawcze dla matek.
3. Zorganizować kurs dla przodownic i instruktorek dziecińców wiejskich.
4. Pomagać Oddziałom przy zakładaniu i prowadzeniu: dziecińców, ochron dziennych, półkolonij i świetlic dziecięcych.
5. Podawać wytyczne do pracy w kołach młodych matek.
6. Współpracować z K.S.Mężów i K.S.M.ż.

Oddziały.

1. Organizować 1-dniowe Kursy wychowawcze dla matek.
2. Dążyć do zorganizowania opieki nad dziećmi w formie dziecińca lub świetlic.
3. Przeszkolić kandydatkę na przodownicę dziecińca.
4. Zorganizować sekcję młodych matek.
5. Współpracować z Oddziałem K.S.M. i K.S.M.ż.
6. W miarę potrzeby i możliwości prowadzić pracę charytatywną.

V. Przysposobienie do obrony kraju.

Stowarzyszenie.

1. Organizacja kursów informacyjno-propagandowych pdok.
2. Współpraca z Okręgową i Powiatowymi Komendami pwk.
3. Prowadzenie zbiórki na F. O. N.
4. Propagowanie w Oddziałach kursów z zakresu pdok.

Oddziały.

1. Współpraca z Powiatową Komendą pwk.
2. Realizacja programu pdok w/g wskazówek K.Z.K. i K.S.K.
3. Prowadzenie kursów fachowych z zakresu pdok.
4. Przeprowadzić zbiórkę na F. O. N.

VI. Dział Gospodarczo-Rolniczy.

Stowarzyszenie.

1. Organizowanie prac w sekcjach rolnych.
2. Propaganda i prowadzenie kursów gospodarcz. i higienicznych.

Oddziały.

1. Organizować i prowadzić prace w sekcjach rolnych w/g planu 3 letniego.
2. Zorganizować 1 kurs gospodarczy.
3. Popierać handel, przemysł i rzemiosło polskie.
4. Zaznajomić się z zasadami spółdzielczości i oszczędności.

DZIAŁ INSTRUKCYJNY.

Sprawy organizacyjne.

Nie przerywać pracy. Wzywamy wszystkie Oddziały do nieprzerywania pracy organizacyjnej w okresie letnim. W niedzielę zawsze możemy się zebrać w Ognisku parafjalnym po nabożeństwie, lub we wsi wieczorem. Odbywajmy zebrania w miarę możliwości na świeżym powietrzu. Czytajmy i omawiajmy sprawy organizacyjne i społeczne.

Skarbniczki. Prosimy Panie skarbniczki o uregulowanie do K.S.K. składki za 1939 r. i składek 10 groszowych z „dnia ofiary” w Święto Patronalne. Pieniądze należy wpłacać na konto w P. K. O. № 701.313.

Sprawozdanie roczne K. S. K. Polecamy Kierownictwom Oddziałów zaznajomić ze sprawozdaniem rocznym K. S. K. wszystkie członkinie na zebraniu plenarnym.

A pamiętajmy, że program pracy uchwalony na Zjeździe Delegowanych obowiązuje wszystkie Kierownictwa.

DZIAŁ RELIGIJNY.

Komunja św. łańcuchowa. Przypominamy Paniom o terminach Komunji św. łańcuchowej.

w lipcu:

- 2. VII — Suchowola
- 3. VII — Swir, Stare Troki
- 16. VII — Raduń, Różanka
- 23. VII — Kiemeliszki
- 30. VII — Murowana Oszmianka.

w sierpniu:

- 6. VIII. — Bohdanów
- 13. VIII. — Swir
- 15. VIII. — Prozoroki
- 20. VIII. — Olkieniki
- 27. VIII. — Hniezno.

Pamiętajmy o tych terminach.

15 sierpnia. Wzywamy wszystkie Oddziały do zorganizowania w dn. 15 sierpnia—rocznicy Cudu nad Wisłą i odparcia bolszewików z pod murów Warszawy, wspólnej Komunji św. w intencji pokoju.

SPRAWY WYCHOWAWCZE.

Kurs dla przodownic wiejskich organizowany przez K.S.K. ukończyło 35 Druhen i otrzymało świadectwa uprawniające do pro-

wadzenia pracy w dziecińcach i na półkolonjach. Niektóre z pośród absolwentek Kursu prowadzą pracę w swoich parafjach, inne dostały pracę w innych parafjach.

Dziecińce wiejskie. Wzywamy Oddziały, by teraz jeszcze pomyślały o zorganizowaniu na okres robót polnych dzieciniec dla dzieci przedszkolnych. O subwencje na prowadzenie dziecińca można się zwracać do gminy lub Powiatowego Komitetu Pomocy Dzieciom i Młodzieży, a o wychowawczynię i wskazówki do prowadzenia pracy w dziecińcu do K.S.K. w Wilnie.

Dzieci szkolne. Wzywamy Oddziały do zorganizowania specjalnie troskliwej opieki w okresie wolnym od nauki nad dziatwą szkolną, by zapewnić jej możliwość udziału we Mszy św. niedzielnej, dostarczyć odpowiedniej dla jej wieku książki lub gazety, zająć ją łatwą pracą ręczną. W miarę możliwości prowadzić dla dzieci szkolnych, przynajmniej w święta, świetlicę.

Przysposobienie do obrony kraju. Wzywamy wszystkie Oddziały do organizowania dla swych członkiń kursów z zakresu przysposobienia do obrony kraju. W sprawach kursów należy zwracać się do Powiatowej Komendantki. Kursy są bezpłatne.

O wszystkich trudnościach z tej dziedziny prosimy zwracać się do KSK.

Szczegółowe informacje o zadaniach kobiet na wypadek wojny podaje „Zjednoczenie” numer czerwcowy i „Gazeta Kobiet” z tegoż miesiąca.

F.O.N. Wzywamy wszystkie Oddziały do nadesłania informacji ile każdy Oddział złożył na FON lub za jaką sumę nabył pożyczkę przeciwlotniczą, dane te są nam potrzebne do ogólnej statystyki. Nie potrzebują tego robić te Oddziały, które podały już informacje w czasie Zjazdu Delegowanych.

Samolot sanitarny KSK. Wzywamy członkinie KSK do dalszych ofiar na samolot sanitarny, który ma być ufundowany z ofiar wszystkich członkiń KSK w Polsce. Najdrobniejsze ofiary prosimy wpłacać na konto w P.K.O. Nr. 701.313.

Nie żałujmy pieniędzy na ten cel, może ten samolot uratuje życie niejednemu z pośród naszych najbliższych.

Kursy gospodarcze — przetworów jarzyncwych i owocowych najlepiej przeprowadzać w sierpniu i we wrześniu. Zgłoszenia przyjmujemy już teraz.

Dział sprawozdawczy.

Zjazd Związkowy. W zjeździe Związkowym w Gdyni wzięły udział pp. Bossowska, Roszkowska, Czechachowa, Kołyszkowa i Sidorowiczowa.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej

Sprawozdanie z działalności Katolickiego Stow. Młodzieży Żeńskiej w Wilnie za 1938 rok.

I. Władze stowarzyszenia.

- Zarząd KSMż. pp. Helena Buczyńska — Prezeska
Jadwiga Roszkowska — Sekretarka Generalna
Anna Zacharzewska — Członkini
Adela Stefanowicz „
Franciszka Sienkiewiczowa „
Klotylda Taraszkiewiczówna „
Maria Hryniewiczówna „
Filomena Węcewiczówna „
Bernadeta Rynkiewiczówna „
Franciszka Bartoszkówna „
Maria Tomaszewska „
Władysława Kalużanka „
Asystent Kościelny — X. Prof. Władysław Kisiel.
Zebrania Zarządu odbyło się 4.
- Komisja Rewizyjna pp. — Anna Miciukiewiczówna
— Janina Giedrońciówna
— Zofia Roubianka.

Zebranie Komisji Rewizyjnej celem dokonania rewizji księgowości odbyło się dnia 12 maja b. r.

3. Zjazd Delegowanych KSMż odbył się w Wilnie dn. 22 maja 1938 r. Wziął w nim udział J. E. X. Arcybiskup - Metropolita Wileński Romuald Jałbrzykowski, Prezes Instytutu A. K. p. Dyrektor Jan Oskwarek - Sierosławski, X. Dyrektor Instytutu A. K. Romuald Swirkowski, Sekretarz Generalny KSM — X. Mgr. Aleksander Mościcki, Vice - przewodnicząca KSK — p. prof. Olga Bossowska oraz 314 Druhen Delegatesk reprezentujących 164 Oddziały KSMż.

Po sprawozdaniu Zarządu i udzieleniu mu pokwitowania złożyły sprawozdanie z pracy swoich Oddziałów przedstawicielki Białegostoku Fara, Sokółki i Parafjanowa.

Po przerwie uchwalono program pracy i budżet na rok następny oraz powzięto postanowienia dotyczące: ustanowienia „dnia ofiary” na intencję wspólnej pracy w KSMż., organizacyjnego udziału Druhen we

Nowy Oddział powstał w Porozowie „szczęść Boże” w pracy, **Składkę roczną 6 zł.** wpłaciły Oddziały: Nowe Troki, Sobotniki. Szczuczyn, Głębokie, Olkieniki, Oszmiana, Niemen, Nowy Dwór k. Grodna. Szemetowszczyzna, Kurzeniec; Werejki, Czarna Wieś. Leonpol, Dunilowicze, Wawiórka, Gielczyn, Wołkowysk M., Zabłudów.

Składkę półroczną 3 zł. wpłaciły Oddziały: Połuknia, Landwarów, Wilno—Bernardyny, Lebedziew, Mołczadź, Jeziory, Indura, Brasław, Postawy, Dryświaty, Michaliszki.

Składki z Patronalnego święta: Ikażń 10 zł, W. Brzostowica 5 zł, Taboryszki 1.10 zł, Jaszuny 3.20 zł, Sobotniki 10.40 zł, Połuknia 1 zł, Stare Troki 1.20 zł, Wilno—św. Rafała 2 zł, Bernardyny 1.70 zł, Szarkowszczyzna 3 zł, Wilno—św. Jakuba 4.30 zł, Szczuczyn 3 zł, Jeziory 3 zł, Dziembrów 1.30 zł, Głębokie 3 zł, Usnierz 4 zł, Ejyszyszki 2 zł, Konwaliszki 3.50 zł, Nowowilejka 3.60 zł, Słonim 3 zł, Nowy Pohost 2 zł, Wilno—Sołtaniszki 6 zł, Minojty 2 zł, Wysock 2.10 zł, Wiszniew 3 zł, Wilno—św. Ducha 2.30 zł, Postawy 3 zł, Raduń 3.40 zł, Wołkowysk C. 2.50 zł, Kościeniewiczze 7 zł, Niemen 6.30 zł, Szemetowszczyzna 2 zł, Olkowicze 3.30 zł, Iwje 3 zł. Ikażń 6 zł, Gieranony 1 zł. 65 gr., Sidra 2 zł., Kamionka 9 zł., Mosarz 3 zł. 30 gr., Widze 2 zł. 40 gr., W. Ejsmonty 1 zł. 50 gr., Sużany 2 zł. 68 gr., Grodno—Bernardyny 3 zł, Dobrzyniew 21 zł., Druskieniki 4 zł. 50 gr. Wilejka 3 zł. 90 gr., Białowieża 2 zł. 70 gr., Supraśl 2 zł., Kwasówka 3 zł. 40 gr., Mońki 20 zł., Michaliszki 2 zł. 50 gr., Wołkowysk M. 3 zł. 10 gr., Łużki 4 zł. 50 gr., Jaświły 3 zł. 20 gr., Krynki 7 zł. 20 gr., Niewodnica 2 zł. 50 gr., Wasilków 5 zł. 60 gr. Werejki 9 zł.

—razem 249 zł. 53 gr.

Na samolot sanitarny: Ostra Brama 10 zł., Wilno, Św. Jakub 10 zł. 50 gr., Jeziory 4 zł., Lida—F. 15 zł., Zaniewicze 14 zł., Wilno—Bernardyny 6 zł., Niemen 19 zł. 70 gr., Dryświaty 1 zł. 70 gr. Wiszniew 25 zł., W. Ejsmonty 5 zł. 70 gr., Sużany 6 zł. 56 gr., Dobrzyniew 3 zł., Mońki 10 zł., Świsłocz 10 zł., Jaświły 3 zł. 60 gr., Werejki 7 zł., Dunilowicze 13 zł. 09 gr., Jasionówka 4 zł. 50 gr., Petelczyce 3 zł. — razem 183 zł. 35 gr. — „Bóg zapłać”.

Mszy św. w dniu ogólnego zebrania, jak najszybszego umundurowania się Druhen.

II. Sekretariat Stowarzyszenia

a) *Biuro KSMż* mieści się nadal przy ul. Zamkowej 6—1, łącznie z biurem Instytutu A. K. — KSMż dysponuje w tym lokalu wraz z KSK 2 pokojami i korzysta z ogólnych urządzeń biurowych.

b) *Personel KSMż* jest wspólny z KSK, stanowią go: Sekretarka Generalna Jadwiga Roszkowska, Instruktorka Maria Tomaszewska Dąbrowska, Kierowniczką biura — Janina Kafarska.

c) *Łączność* z Oddziałami utrzymywał Sekretariat przez okólnik i korespondencję. Okólnik jest wspólny z innymi organizacjami AK i wychodzi co miesiąc pod nazwą: „Wiadomości AK”. W miarę potrzeby KSMż wydaje specjalne okólniki powielane.

Korespondencja wpłynęła do Sekretariatu 2.212 egz., wysłano zaś, 6.178 egz. w tym okólniki w większej ilości.

Wydawnictwa: KSMż wydało drukiem sprawozdanie ze swej pracy w 1937 r., blankiety zaświadczeń o ukończonych kursach zawodowych, oraz zbiór piosenek organizacyjnych i ludowych (na powielacz) — żadnych innych wydawnictw nie podejmowało, rozpowszechniając wydawnictwa KZMż i Naczelnego Instytutu AK.

Biblioteka podręczna KSMż. liczy 190 tomów, prócz tego korzysta KSMż. z biblioteki specjalnej Instytutu AK.

Pisma prenumerujemy w 10 egz.: Kierownik, Młoda Polka, Oświata Pozaszkolna, Teatr Ludowy, Świetlica, Przysposobienie rolnicze, Plon, Na drogach wiedzy, Na straży zdrowia, Młody obywatel, z innych pism jak również z prasy codziennej korzystamy w biurze Instytutu.

Wypożyczalnia sztuczek scenicznych zorganizowana została na wniosek Zjazdu Delegowanych w 1936 r. liczy ona 291 tomów utworów scenicznych. Korzystało z wypożyczalni 54 Oddziały.

III. Działalność Stowarzyszenia

a) Pracę w terenie prowadził Zarząd KSMż. przez Kursy i wizytacje:

3-dniowych okręgowych kursów dla Kierownictw zorganizowano 8: w Zdzięciole. Szczuczynie, Grodnie, Sokółce, W. Brzostowicy, Ławaryszkach, Lidzie i Knyszynie.

Wizytacji Oddziałów dokonano przy rozmaitych okazjach 15. Wiele Oddziałów korzysta z pomocy pracowników innych Stowarzyszeń AK., którzy odwiedzają je przy rozmaitych okazjach, udzielając im rad i wskazówek do pracy. Prócz tego na terenie 20 Okręgów współpracują z Oddziałami KSMż. Okręgowi instruktorzy AK.

Dla usprawnienia pracy Oddziałów został ogłoszony z dniem 1 I. 39 r. konkurs sprawności w pracy, udział w nim bierze 49 Oddziałów.

Przy Stowarzyszeniu prowadziły pracę 3 referaty: Oświatowy, Gospodarstwa domowego i rolniczego.

1. *Referat oświatowy* zorganizował 10-dniowy kurs dla przodownic pracy świetlicowej. Kurs odbył się w Wilnie przy udziale 62 uczestniczek. W terenie odbył się 10-dniowy kurs przodownic pracy świetlicowej w Porozowie na terenie okręgu wołkowyskiego przy udziale 11 uczestniczek, oraz dwa tygodniowe kursy świetlicowe w Ławaryszkach 20 uczestniczek i w Wojstomiu 14 uczestniczek.

W jesieni 1938 r. zorganizowany został II 5-ciomiesięczny konkurs dobrego czytania książek, do którego zgłosiło się 40 Oddziałów, tworząc 72 zespoły czytelniane z ogólną liczbą uczestniczek 569. Praca zespołów trwała całą zimę do 1 kwietnia o wynikach więc można będzie powiedzieć na rok przyszły. Dzisiaj można tylko tyle powiedzieć, że Druhny przerabiały w każdym zespole 3 książki: religijną, beletrystyczną i popularno-naukową, a na zakończenie pracy organizowały wieczornice okolicznościowe i opracowały ankietę.

2. *Referat gospodarstwa domowego* zorganizował 2-miesięczny przeszkoleniowy kurs Instruktoerek Okręgowych gospodarstwa domowego, który ukończyło ostatecznie 14 Instruktoerek i otrzymało świadectwa uprawniające do prowadzenia kursów gospodarstwa domowego. W programie kursu uwzględniono w teorii i praktyce wszystkie działy w skład gospodarstwa domowego wchodzące, oraz metodę pracy organizacyjnej w Oddziałach.

W roku sprawozdawczym Instruktorski przeprowadziły 8 kursów kroju i szycia z ogólną liczbą 156 uczestniczek i 53 kursy gospodarstwa domowego z ogólną liczbą uczestniczek 711. Na program kursów składały się: wykłady i zajęcia gospodarcze, przerabianie „Pierwszej Książki KSMż”, i zajęcia świetlicowe.

Referat rolniczy organizował i kontrolował pracę w zespołach przysposobienia rolniczego KSMż. W jesieni 1938 r. zgłosiło się do pracy na 1938/39 r. zespołów 311 z ogólną liczbą uczestniczek 2514. Zakończyło rozpoczętą w 1937 r. pracę 215 zespołów i 1.402 uczestniczek.

Dla wytworzenia większej spójni organizacyjnej między Oddziałami i Druhnami został zainicjowany przez KSMż. niedzielny łańcuch Komunii św. Oddziałowej, do którego zgłosiło swój udział 101 Oddziałów. W każdą niedzielę i święto Druhny z innego Oddziału przystępują do Komunii św. w intencji pracy organizacyjnej.

IV. Współpraca z innymi organizacjami

W pierwszym rządzie utrzymywało Stowarzyszenie ścisłą łączność z Centralą Krajową — Katolickim Związkiem Młodzieży żeńskiej,

uczestnicząc w Zjeździe Związkowym, w Konferencji Prezydów w Pokrzywnie i w zebraniach Zarządu, gdzie reprezentuje KSMż. Sekretarka Generalna, pełniąc funkcję vice-prezeski.

W Radzie Archidiecezjalnego Instytutu AK. reprezentuje KSMż. Prezeska p. Helena Buczyńska.

Ścisła łączność i współpraca jest utrzymana z KSK dzięki wspólnemu personelowi.

Poza tym KSMż. utrzymywało kontakt z władzami administracyjnymi i samorządowymi, instytucjami gospodarczo-rolniczymi, władzami pw. i wf. stowarzyszeniami wyższej użyteczności i pokrewnymi organizacjami społecznymi.

Przedstawicielki KSMż. brały w miarę możliwości udział we wszystkich uroczystościach religijnych i państwowych.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ODDZIAŁÓW KSMŻ.

I. Dział Organizacyjno - Społeczny

- a) Liczebność w 1937 r. Oddziałów 330
w 1938 r. " 341

W ciągu roku założono nowych Oddziałów 21.

W ciągu roku zlikwidowano nieczynnych Oddziałów 10.

Ogólny przyrost wynosi więc 11 Oddziałów.

Należy tu zaznaczyć, że wśród nowozałożonych Oddziałów jest 13 Oddziałów litewskich, które w tym roku, za zgodą i wolą J. E. X. Arcybiskupa - Metropolity powstawać zaczęły na terenach parafii liczących większość parafian Katolików narodowości litewskiej.

- b) Członkinie zwyczajne w 1937 r. Druhen 11 820
w 1938 r. " 13.692

Przybyło więc w ciągu jednego roku pracy 1.872 Druheny, co świadczy o wielkiej sile atrakcyjnej ideologii i metod pracy KSMż. Do tej liczby należy dodać jeszcze 4.115 kandydatek, odbywających próbę kandydacką w poszczególnych Oddziałach, gdyż większość ich pozostanie prawdopodobnie w szeregach organizacji.

Ale są także Druheny opuszczające szeregi Oddziałów, ogólna ich liczba 1.813, z tego 850 wyszło z małżeństw, 203 przeszło do KSK., 68 przeniosło się do innych organizacji, a 692 pozostało poza organizacją.

Pod względem wieku podział członkiń przedstawia się następująco: członkiń 14 — 18 lat — 4944
" 18 — 30 — 8748

Pod względem zawodu: młodzieży wiejskiej 10.567
" folwarcznej 169
" miejskiej 1.956

Pod względem stanu zatrudnienia: bezrobotnych wśród młodzieży wiejskiej 365, wśród młodzieży miejskiej 348.

c) Członkinie nadzwyczajne. Udział starszego społeczeństwa w pracach KSMż jest wciąż jeszcze bardzo nieznaczny, chociaż stale rośnie, zdobywając sobie zwolenniczki wśród ziemiaństwa, nauczycielstwa i w świecie urzędniczym

w 1937 r. członkiń współpracujących 319

w 1938 r. " " 444.

d) Zebrania. Liczba zebrań zarówno Kierownictwa jak i ogólnych spadła — na fakt ten musimy zwrócić specjalną uwagę, by zbyt rzadkie zbieranie się nie rozluźniło więzów organizacyjnych

w 1937 r. zebrań Kierownictwa 2 827, ogólnych 3.731

w 1938 r. " " 2.713, " 3565,

e) Zastępy. Pocieszającym za to objawem jest zwiększająca się z roku na rok liczba zastępów, co świadczy o rozbudowie oddziałów i zwiększającym się zasięgu wpływów organizacji na okoliczne wsie:

w 1937 r. zastępów 578, zbiórek 4.069

w 1938 r. " 627, " 5.671.

f) Wyszakowanie organizacyjne. Ten dział pracy nie przedstawia się zadawalniająco. Trójstopniowy system szkolenia wprowadzony przez Związek nie ma wciąż jeszcze zrozumienia wśród druzhen, a systematyczna praca połączona z przerabianiem „Pierwszej Książki KZ M-ż.” napotyka na duże trudności, co spowodowało znaczne opóźnienie w przerabianiu I stopnia programu wyszkolenia organizacyjnego przez wszystkie druchny: na ogólną liczbę 13.692 druchny przerobiło „Pierwszą Książkę” tylko 3.007 druchen.

Pokaźna jest za to liczba druchen przeszkolonych na rozmaitego rodzaju kursach organizacyjnych, są to przeważnie Kierownictwa w Oddziałach lub przodowniczkę świetlicowe,

— ogólna liczba przeszkolonych 953.

II. Dział — sprawy religijne i oświatowe.

a) Sekcje. Dla pogłębienia niektórych odcinków pracy organizacyjnej poszczególne oddziały tworzą dla swych członkiń sekcje i ta metoda pracy w małej grupie i nad wybranymi zagadnieniami wzbudza z roku na rok większe zainteresowanie:

w 1937 r. sekcji religijnych 70

w 1938 r. " " 196 innych sekcji 136.

b) Rekolekcje zamknięte. Coraz większe uznanie zyskują sobie wśród Druhen rekolekcje zamknięte, które, odrywając na przeciąg paru dni od codziennych zajęć i kłopotów, pozwalają wniknąć w siebie i przeprowadzić gruntowną reorganizację życia wewnętrznego:

w 1937 r. w rekolekcjach zamkniętych wzięło udział 459 druchen

w 1938 r. " " " " 1092 "

c) *Wykłady*. Coraz intensywniej jest prowadzona wśród druchen akcja oświatowa. Członkinie KSMż. opuszczając szkołę przynoszą ze sobą rozbudzone zainteresowania, których nie mogła zaspokoić kilkuletnia szkoła powszechna, szukają więc druchny nowych, rozszerzonych i pogłębionych wiadomości w Oddziałach KSMż., czego dowodzi wzmagająca się wciąż i to szybko liczba wykładów z rozmaitych dziedzin wygłaszanych przy okazji zebrań ogólnych, okolicznościowych czy zbiórek zastępów:

w 1937 r. wykładów 2.792

w 1938 r. „ 3.564.

d) *Czasopisma*, Bardzo skromne zajmuje miejsce w naszym sprawozdaniu pozycja podająca liczbę czasopism organizacyjnych abonowanych przez Oddziały:

na 341 Oddziałów prenumeruje się „Kierownika” 265 egz.

na 13.692 druchny „ „Młodej Polki” 690 „

Świadczy to z jednej strony o niezamożność naszych Oddziałów i druchen, ale też w wielu wypadkach i o lekceważeniu prasy organizacyjnej. A przecież ona jest łącznikiem w organizacji, ona przynosi nam wskazówki do pracy, ona urabia światopogląd członkiń, ona jest propagatorką naszego ruchu organizacyjnego wśród społeczeństwa. — Wiemy, że oddziały prenumerują cały szereg innych pism katolickich i bezwzględnie pożytecznych, ale ta inna nie zastąpi gazety organizacyjnej.

III. Dział — sprawy techniczne.

a) *Wychowanie fizyczne*. Ten dział pracy również szybko się rozbudowuje. Sprawa wychowania fizycznego młodzieży, przeważnie ciężko pracującej fizycznie dotąd nie miała zupełnie zrozumienia, zwłaszcza na wsi, ale i to zaniedbanie się nadrabia.

w 1937 r. w kółkach w. f. pracowało 291

w 1938 r. „ „ 520

w kursach w. f. wzięło udział 50 druchen, w obozach wf. 26 druchen.

Przyczyna słabego rozwoju w.f. jest brak boisk i odpowiednich sal, brak sprzętu ćwiczebnego i jednostek wykwalifikowanych do prowadzenia zajęć.

b) *Przysposobienie rolnicze*. Ten dział pracy wysuwa się na czoło przysposobienia zawodowego ze względu na olbrzymią przewagę druchen rolniczek:

ogólna ilość zespołów p.r. 215 — członkiń 1.402

I stopień zespołów „ 188 — „ 1.126

II „ „ 41 „ 207

III „ „ 17 „ 69

Niestety nie wszystkie druchny rolniczki oceniają dostatecznie wielkie korzyści jakie daje praca w zespołach p.r. umożliwiającą nam zdoby-

wanie wiedzy rolniczej nie odrywając się od domu rodzinnego i codziennych prac.

Tym też należy tłumaczyć mały stosunkowo odsetek druchen biorących udział w p. r., a dodać do tego jeszcze trzeba pewien procent „niecierpliwych”, które nie umieją dotrwać w rozpoczętej pracy do końca i odpada w połowie drogi.

c) *Kursy zawodowe*. Wszelkiego rodzaju kursy zawodowe cieszą się u druchen niesłabnącym powodzeniem, to też liczba przeszkolonych w tej dziedzinie z roku na rok rośnie.

Kursów rzemiosła ukończyło 101 Druchen

„ Gospod. dom. „ 963 „

„ robót kobiecych „ 566 „

„ innych „ 251 „

d) *Oszczędność*. I na zakończenie sprawozdania z pracy Oddziałów KSMż. należy poświęcić słów kilka zagadnieniu oszczędności 20 Oddziałów KSMż. wzięło udział w Związkowym konkursie oszczędności zorganizowanym przez PKO. 4 oddziały zdobyły w konkursie 4 miejsce, zdobywając nagrodę w wysokości 25 zł.

W kółkach oszczędnościowych pracowało 620 Druchen.

Sprawie służ

(—) Jadwiga Roszkowska

Sekretarka Generalna

(—) Helena Buczyńska

Prezesa

Program pracy KSM-ż. i Oddziałów na rok 1939.

I. Dział organizacyjny.

Stowarzyszenie.

1. Szkolenie Druchen do samodzielnej pracy w Oddziałach na:
 - a) 2-tygodniowym kursie organizacyjno-społecznym w Wilnie,
 - b) 3-dniowych kursach dla zastępowych organizowanych w okręgach,
 - c) odprawa dla Kierownictw.
2. Wizytowanie Okręgów i Oddziałów.
3. Prowadzenie propagandy pism, wydawnictw i mundurka organizacyjnego.
4. Podawanie wskazówek metodycznych do pracy w Oddziałach i zastępach.
5. Przeprowadzenie II konkursu sprawności w pracy.

Oddziały.

1. Wyszukanie odpowiednich kandydatek do przeszkolenia na kursach.
2. Rozbudowywanie pracy Oddziałów przez zakładanie zastępów.
3. Szkolenie kandydatek, przerabianie „Pierwszej i Drugiej Książki KSMż.”

4. Systematyczne korzystanie z pism i wydawnictw organizacyjnych zebranych w bibliotekach podręcznych.
5. Udział w konkursie sprawności w pracy.
6. Organizowanie w okręgach propagandowych zlotów, a w Oddziałach i zastępach zebrań, lub latem „Ognisk”.

II. Wychowanie religijne.

Stowarzyszenie.

1. Prowadzenie przy okazji kursów i zjazdów, rekolekcji zamkniętych lub dni skupienia.
2. Propaganda rekolekcji zamkniętych i półzamkniętych w Okręgach i Oddziałach.
3. Pomoc przy wykonywaniu hasła Episkopatu na r. b.
4. Wskazywanie Oddziałom i Druchnom odpowiednich wydawnictw religijnych.
5. Zorganizowanie II łańcucha Komunii św.

Oddziały.

1. Organizacja rekolekcji zamkniętych, półzamkniętych, lub dni skupienia dla Druchien.
2. Pilnowanie systematycznych kwartalnych praktyk religijnych.
3. Stałe przeprowadzanie na zebraniach kwadransów religijnych.
4. Wprowadzenie w czyn hasła Episkopatu.
5. Organizowanie kółek wiedzy religijnej lub zebrań dyskusyjnych.
6. Zwrócenie uwagi na czynne apostołstwo zbiorowe i indywidualne.
7. Udział w II łańcuchu komunii św.
8. Zapoznanie się z historią swego Kościoła parafialnego, udział w jego uroczystościach, życiu i pracach.

III. Praca kulturalno-oświatowa,

Stowarzyszenie.

1. Organizowanie przodowniczych kursów świetlicowych w Okręgach.
2. Przeprowadzenie w Oddziałach 1-tygodniowych, propagandowych kursów świetlicowych.
3. Zorganizowanie konkursów dobrego czytania: a) propagandowego, b) II stopnia.
4. Uzupełnienie „Wypożyczalni sztuczek scenicznych i podręcznej biblioteki.

Oddziały.

1. Przeszkolenie przodownic pracy świetlicowej na odpowiednich kursach.
2. Zorganizowanie w Oddziale propagandowego kursu świetlicowego.
3. Czynny udział w konkursie dobrego czytania.
4. Organizowanie pracy kulturalno-oświatowej na terenie oddziału i zastępów w formie: czytań izbowych, zebrań świetlicowych, wie-

czornie, głośnie i ściennie gazety, obchodów okolicznościowych, — przedstawić i pracy w kółkach kulturalno-oświatowych.

IV. Wychowanie fizyczne.

Przysposobienie do obrony kraju,

Stowarzyszenie.

1. Szkolenie przodownic pracy wf. i pdok na kursach i obozach: a) wojskowych, b) organizacyjnych.
2. Organizacja sieci kursów informacyjno-propagandowych wf. i pdok.
3. Ścisła współpraca z Okręgową i powiatowymi Komendantkami PWK.
4. Propagowanie w Oddziałach wszelkiego rodzaju kursów wchodzących w zakres pdok.
5. Przeprowadzenie zbiórki na FON.

Oddziały.

1. Szkolenie naczelniczek i przodownic pdok na wojskowych i stowarzyszeniowych kursach i obozach.
2. Ścisła współpraca z Komendantką powiatową pdok.
3. Realizacja programu pdok i wfk. w-g wskazówek KZMż i KSMż.
4. Prowadzenie kursów fachowych z działu pdok w porozumieniu z Komendantką powiatową.
5. Przeprowadzenie zbiórki na FON.
6. Organizowanie wycieczek, uprawianie sportów odpowiednich dla danego terenu.

V. Przysposobienie zawodowe.

Stowarzyszenie.

1. Współpraca z wojewódzkimi i powiatowymi Komitetami do SMW.
2. Organizacja pracy w przysposobieniu rolniczym.
3. Propaganda i prowadzenie wszelkiego rodzaju kursów wchodzących w zakres gospodarstwa domowego.
4. Przeszkolenie instruktoerek zawodowych pod względem pracy organizacyjno-ideowej, oświatowej i fachowej.

Oddziały.

1. Współpraca z Powiatowym Instrukctorem P. R.
2. Organizacja i prowadzenie pracy przysposobienia rolniczego w-g planu trzyletniego.
3. Zorganizowanie 1 z kursów gospodarczych.
4. Popieranie handlu, przemysłu i rzemiosła polskiego.
5. Zaznajomienie się z zasadami spółdzielczości i oszczędności.

DZIAŁ INSTRUKCYJNY.

Sprawozdanie roczne K.S.M.ż. Wyżej wydrukowane sprawozdanie roczne K.S.M.ż. należy przeczytać i omówić na zebraniach ogólnych i zbiórkach zastępów.

Program pracy. Wyżej podany program pracy K.S.M.ż. został uchwalony przez Zjazd Delegowanych i obowiązuje Kierownictwa wszystkich Oddziałów K.S.M.ż.

Zebrania. Nie przerywajmy pracy organizacyjnej w okresie letnim. Niedziele i święta mamy wolne, wtedy się zbieramy i niekoniernie w dusznym Ognisku. Możemy zebranie połączyć z wycieczką do lasu lub nad wodę, tam będziemy czytać, dyskutować, śpiewać, grać w piłkę.

Wzywamy Kierownictwa do organizowania w Oddziałach i zastępach zebrań propagandowych dla miejscowego społeczeństwa w formie Ognisk na świeżym powietrzu.

Składki. Druchny skarbniczki, miałyście zapłacić składkę do K.S.M.ż. w terminie do 1-go lipca, dużo Oddziałów swego obowiązku dotąd nie wykonało. Wysyłamy upomnienia do zalegających — trzeba to zrobić zaraz wpłacając pieniądze na konto w PKO Nr. 701.305.

Patronalne Święto Druhen przypada w tym roku na niedzielę 10-go września. Przypominamy o tem już teraz, bo następny okólnik ukaże się dopiero w końcu sierpnia.

Obmyślcie program obchodu już teraz i starannie go opracowujcie. A pamiętajcie, że w tym dniu każda Drużna wpłaca na ręce skarbniczki 5 gr. tytułem ofiary na pracę w K.S.M.ż. Niechże więc każda zaoszczędzi sobie w ciągu lata te 5 gr., by nie było z tem kłopotu.

SPRAWY RELIGIJNE.

Łańcuch Komunii św. Podajemy rozkład Komunii św. łańcuchowej w letnich miesiącach:

lipiec

- 2. VII — Kucharze
- 9. VII — Wesółucha
- 16. VII — Widze, Dunilowicze, Różanka
- 23. VII — Wojstom
- 30. VII — Krzywicz

sierpień

- 6. VIII — Downary, Iwje
- 13. VIII — Zabłudów
- 15. VIII — Butrymańce
- 20. VIII — Postawy
- 27. VIII — Głębokie m., Mońki.

Cud nad Wisłą. Wzywamy wszystkie Oddziały do zorganizowania w dniu 15-go sierpnia wspólnej Komunii św. w intencji pokoju i obchodu dla przypomnienia uroczystej chwili zwycięstwa nad bolszewikami.

SPRAWY OŚWIATOWE.

Nowe wydawnictwa. Polecamy do bibliotek Oddziałów 2 nowe książki:

- 1. „Katolickie odrodzenie wsi” x. J. Belch — cena 3 zł.
- 2. „Paweł, Apostoł Chrystusa” — — — cena 1 zł. 80 gr.

Dobre książki. Kat. Zw. Mężów podjął inicjatywę dostarczania członkom A. K. dobrej i taniej książki. W tym celu wydaje t. zw. „Naszą bibliotekę”, w której ukazują się książki religijne i powieściowe. W prenumeracie 12 książek kosztuje 10 zł.

O bliższe informacje należy zwracać się do Kat. Zw. Mężów w Warszawie, Nowogrodzka 49.

W. F. i P. D. O. K.

Kursy i obozy. 1. Kurs wstępny pływania organizuje w Grodnie w terminie 10—23. VII Okręgowy Urząd W. F.

Termin zgłoszenia do K.S.M.ż. upływa z dniem 1-go lipca.

Oplata za kurs wynosi 7 zł. Przejazd za zniżką 75 proc.

Druchny zgłaszające się na Kurs muszą mieć 16 lat i przedstawić świadectwo zdrowia.

2. Kurs wstępny ćwiczeń ruchowych (dla Naczelniczek) organizuje w Grodnie w terminie 10 września — 7 października Okręgowy Urząd W. F.

Termin zgłoszenia do K. S. M. ż. upływa z dniem 1-go września.

Oplata za kurs wynosi 10 zł. Przejazd za zniżką 75 proc.

Warunki przyjęcia: 17 lat, ukończona szkoła powszechna i świadectwo zdrowia.

Wzywamy Kierownictwa do wysłania na ten Kurs Naczelniczek.

Obozy K. S. M. ż. rozpoczną się od 15-go lipca w okolicach Wilna. Czas trwania obozu 15 dni. Oplata 7 zł. 50 gr. Przejazd za zniżką 50 proc.

Szczegóły podamy w specjalnym okólniku. Zgłaszać się można już teraz. Zapraszamy wszystkie Drużny na wypoczynek. Na obozach przeprowadzane będą Kursy pdok.

F. O. N. Prosimy wszystkie Oddziały o zawiadomienie nas pocztówką jaką sumę złożył Oddział na F. O. N. lub na jaką sumę wykupił pożyczkę przeciwlotniczą.

Dane te potrzebne nam są do ogólnego zestawienia sum zebranych na ten cel przez Drużny. (Nie potrzebują nadsyłać informacji Oddziały, które dostarczyły nam tych informacji w czasie Zjazdu Delegowanych).

Kursy pdok. Drużny, organizujcie kursy pdok, każda z nas

musi być przeszkolona. W sprawie Kursów zwracajcie się do Komentek powiatowych. We wszystkich trudnościach zwracajcie się do nas.

SPRAWY ZAWODOWE.

Przysposobienie rolnicze. Wszystkie Oddziały otrzymały okólnik w sprawie organizowania zespołów p.r. na 1939/40 rok. Wzywamy Druchny do licznego zgłaszania się do pracy w p.r. i do wytrwalej, sumiennej pracy w zespołach już zgłoszonych.

Kursy gospodarcze. W sierpniu już można przeprowadzać Kursy przetworów owocowych i jarzynowych. Kursy mogą być 5-dniowe. Prosimy o zgłoszenia na kursy już teraz, bo zabraknie Instruktorów. Nie lekceważmy tej sprawy, Druchny, to też przygotowanie się na wypadek wojny, by nie zabrakło nam zapasów.

Prosimy też o wczesne zgłoszenia na kursy kroju i szycia, które rozpoczniemy od 1. X. Instruktorów mamy niedużo, musimy ustalić kolejność kursów.

„Wytyczne prac p.r.” — to tytuł broszury, którą musi sobie nabyć każdy Oddział i każdy zespół p.r. *ceńa 20 gr.*

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Składkę roczną 4 zł. wpłaciły Oddziały: Lipniski, Dzierkowszczyzna, Podborze, Zadziew, Małe-Soleczniki, Krynki, Rędzinowszczyzna, Szumsk, Onżadów, Niemenczyn, Rudziszki, Wołkowysk-C., Jezioro, Sokolany, Dobrzyniew, Siemiuny, Iszczolna, Landwarów, Mołczadź, Soły.

Składkę półroczną 2 zł. wpłaciły Oddziały: Michałow-Niezbudka, Miadziół, Dojlidy, Stare-Troki, Suchowola, Podborze, Zadziew, Niestaniszk, Rzesza, Mikielewsczyzna.

Nowe Oddziały K.S.M.ż.: Wilno—Antokół, Kolonia Wileńska, Jęczmieniszki pow. W.-Trocki, Ilja pow. Wilejski.

„Szczęść Boże w pracy”.

Oflary na F. O. N. Rukojnie 5 zł., Wilno—Sołtaniszki 10 zł., Siemiuny 5 zł., Zaniewicze 10 zł., Wilno—Św. Rafał 10 zł., Korwie 8 zł., Dąbrowa k. Grodna 3 zł. 10 gr., Opsa 20 zł., Udział 11 zł. 50 gr., Komaje 5 zł., Dworzec 25 zł. 15 gr., Stare-Wasiliszki 5 zł., Kalinówka-Kościelna 7 zł. 90 gr. — Razem 125 zł. 75 gr.

KATOLICKIE STOWARZYSZENIE MĘŻÓW

Zbiórka na dozbrojenie armji — FON.

W „Wiadomościach A.K.” nr. 5 r. b. umieściliśmy wezwanie do członków KSM, zachęcając do przeprowadzenia zbiórki na FON.

W nr. 6 „Wiad. A. K.” m. czerwiec b. r. podaliśmy wykaz Oddziałów KSM-ów, które zorganizowały i wpłaciły odpowiednie kwoty na ten cel.

Wzywamy naszych członków do wysiłku koniecznego w dobie obecnej. Kierownictwo Oddziałów KSM-ów jest proszone o szeroką propagandę. Zbiórka będzie trwała do dnia **1 października b. r.** Nie wątpimy, iż wszystkie oddziały KSM nadeszłą chociażby skromną ofiarę na ten cel. Całość zebranych kwot zostanie odesłana do KSM w Warszawie, skąd w imieniu naszej organizacji, po przeprowadzeniu zbiórki w całym kraju, zebrane sumy będą uroczyście doręczone Naczelnemu Wodzowi Armji Polskiej.

Pamiętajcie, termin zbiórki jest wyznaczony do **1 października r. b.** Zebrane sumy przez oddziały należy przysyłać do KSM-ów Wilno — Zamkowa 6 konto Arch. Inst. A. K. Nr. 700.240 z zaznaczeniem na FON.

Nasza biblioteka.

Często się słyszy, że jest nam brak taniej i dobrej książki. To też Katolicki Związek Mężów podjął inicjatywę przyjęcia z pomocą społeczeństwu katolickiemu i dostarczaniu mu książek o dużej wartości literackiej, zdrowej, moralnej i taniej.

W tym celu, jak już donosiliśmy, podjął się wydawania t. zw. „Naszej Biblioteki”. Wydawnictwo „Nasza biblioteka” znalazła przychylne przyjęcie w społeczeństwie katolickim. Związek K. S. Mężów otrzymuje stale listy z życzeniami dla tak pożytecznej inicjatywy. — Cena tego wydawnictwa, które dawać będzie społeczeństwu każdego miesiąca jedną książkę w prenumeracie rocznej wynosi 10 zł.

Bardzo prosimy Kierownictwo Oddziałów KSM o propagowanie tego wydawnictwa i zjednywanie mu nowych prenumeratorów. Pamiętajmy, że dobra książka — to nasz sprzymierzeniec. Redakcja i Administracja „Naszej Biblioteki” — Warszawa ul. Podwale 4 — księgarnia „Kronika Rodzinna” Składnica KS-mężów.

Zaległości w prenumeracie pism organizacyjnych.

Pisze o tem „Na Wyżyny” i „Przebojem”. Apelujemy gorąco do wszystkich naszych członków KSM i czytelników „Przebojem”, aby jaknaśpieszniej wpłacili zaległości. Pismo nasze jest najtańsze w Polsce, żadnych subsydjów nie utrzymuje, dąży do samowystarczalności, którą jedynie można osiągnąć przez zwiększenie liczby prenumeratorów i regularne wpłacanie prenumeraty.

Ambicją każdego członka KSM winno być, by nasze pismo organizacyjne jak najlepiej się rozwijało i do wszystkich docierało. Przyczynimy się do tego każdy w swoim zakresie i według swych możliwości.

Redakcja i Administracja „Pzebojem”—Warszawa ul. Podwale 4.
Pocztowe konto rozrachunkowe Warszawa 1 Nr. 232.

Redakcja i Administracja „Na Wyżyny”—Warszawa, Nowogródzka 49. Konto P.K.O. Nr. 15.671.

Co robić w m. lipcu i sierpniu.

Kierownictwa Oddziałów KSM.

1. Zająć się jak najenergiczniej propagandą dozbrojenia szczególnie moralnego swych członków i otoczenia na rzecz obronności naszego Państwa.

2. Zapoznać się ze sprawozdaniem rocznym KSMężów za rok 1938 i uchwałami powziętymi na Zjeździe Delegowanych. Pamiętajmy, że uchwały powzięte na Zjeździe Delegowanych winne być wprowadzone w czyn i posiadają moc obowiązującą. Kierownictwo Oddziałów jest odpowiedzialne za całość pracy w Oddziale wobec Stowarzyszenia i swych członków.

Sprawozdanie roczne i protokół ze Zjazdu Delegowanych były podane w Wiad. A. K. za m-c czerwiec b.r.

3. Nadal dbać i bacznie obserwować, czy nie zachodzą w czasie wakacyjnym jakie nie katolickie objawy na terenie parafii.

4. Przystąpić do organizowania uroczystości „Cudu nad Wisłą” dnia 15 sierpnia.

Oddział KSMężów.

1. Odczyt w ramach hasła Akcji Kat. w m. lipcu „Życie Religijne”, w m. sierpniu—„Katolik wobec Narodu i Państwa” (Cud nad Wisłą).

1. Omówić prenumeratę pism organizacyjnych i wydawnictwa „Nasza biblioteka”

3. Zaopiekować się młodzieżą i omówić sprawę wciągania młodzieży pozaszkolnej do KSM-m.

4. Przyjść z pomocą potrzebującym ze zbiórką plonów (żniwa—sianokosy).

5. Sprawy miejscowe.

W m. wrześniu w ramach hasła Ak. Kat. omawiać będziemy — „Wychowanie młodzieży i szkolnictwo”.

Sekcja Abstynencka.

Letni okres czasu najmniej sprzyja zebraniom w zamkniętym lokalu, za to jest to najodpowiedniejszy czas wyrzec poza własne domostwo, poza własną parafję. Wycieczki i połączone z nimi zwiedzania powinny znaleźć się w planie pracy sekcji na lato.

Jesteśmy organizacją abstynencką — powinniśmy przeto wybierać takie instytucje i urządzenia, które mniej lub więcej są związane

z zagadnieniem alkoholizmu. Tą drogą rozszerzymy i uzupełnimy wiadomości o alkoholizmie i sposobach walki z nim.

Będąc w Wilnie należy odwiedzić Ognisko Katolickiego Koła Abstynentów—ul. Wielka 25—5 (wejście z bramy, nad kinem), Wystawę Hygieniczną, przy której jest dział przeciwalkoholowy — Hetmańska 3, oraz fabryki napojów bezalkoholowych: Osmołowski, zauł. Kazimierzowski 9; Tromszczyński—ul. Piwna 7. Aby być pewnym przyjęcia wycieczki, należy wpięć porozumieć się choćby listownie z daną instytucją co do dnia i godziny zwiedzania.

Gdzie są w okolicy większe mleczarnie lub zakłady przetworów owocowych, to i tam przy zwiedzaniu należy kierować nasze kroki. Nie alkohol krzepi lecz mleko, — powinno być jednym z hasel naszej propagandy. Owoców zaś nie przerabiać na trujące napoje alkoholowe, ale na konfitury, galarety, marmeladki, soki.

Domy ludowe z gospodą bezalkoholową też godne byłyby zwiedzania, lecz niestety takich zdaje się, niema. Natomiast nie rzadkie są wypadki, że w domach ludowych dostaniesz jakiego zechcesz trunku. Jest to dowodem, jak bardzo rozrósł się u nas alkoholizm: kultura pijacka i zwyczaje pijackie tak dalece przeniknęły w nasze życie, że wdzierają się nawet do urządzeń z istoty swej bezalkoholowych, powołanych do podnoszenia poziomu życia, do usuwania wpływów karczm.

Zwiedzajmy ogródki działkowe, dziecińce, czyli miejsca zabawy dla dzieci na wolnym powietrzu,—słowem to wszystko, co przyczynia się do moralnego podniesienia człowieka, do odrodzenia do na duszy i ciele.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej

Obóz wychowania fizycznego. W dniach od 16 do 31 sierpnia Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Męskiej organizuje dla druhów obóz wyszkoleniowy. Program obozu przewiduje obok przeszkolenia organizacyjnego wychowanie fizyczne, a ściśle szkolenie w zakresie gier sportowych i lekkiej atletyki.

Obóz odbędzie się w pow. brasławskim w kol. Taryłowo malowniczo położonej wśród lasów nad samym brzegiem wielkiego jeziora Uka.

Koszt pobytu na obozie wyniesie dla druha 7 zł. 50 gr. tytułem dopłaty do kosztów wyżywienia. Do tego dojdą koszty przejazdu kolejowego, które jednak nie będą wysokie, gdyż Stowarzyszenie wystąpiło już do Ministerstwa Komunikacji z wnioskiem o przyznanie odpowiednich zniżek.

Na obóz będą przyjmowani druhowie w wieku od 16 lat, którzy przerobili już 1 książkę K. Z. M. M. i zdrowi.

Zgłoszenia należy nadsyłać najpóźniej do dnia 20 lipca b.r. pod adresem K.S.M.M. Wilno, Zamkowa 6 — 1 Razem ze zgłoszeniem należy wpłacić 7 zł. 50 gr. na koszt wyżywienia.

Program pracy na lipiec — sierpień

Kierownictwo

1. Odbędzie w początkach każdego m-ca zebranie na którym:
 - a) odczyta dział KSMM. z „Wiadomości A. K.”,
 - b) odczyta „Kierownika Stow. Młodz.”,
 - c) ułoży program zebrania plenarnego,
 - d) w porozumieniu z ks. asystentem wyznaczy dzień wspólnej spowiedzi i Komunii św. kwartalnej,
 - e) wybierze druhow do referatów na zebrania plenarne na przyszły miesiąc,
 - f) omówi sprawę wysłania jednego z druhow na obóz w. f.
2. Dokona wizytacji jednego z zastępów,
3. Dokona odprawy zastępowych, na której
 - a) sprawdzi czy zostały wysłane z każdego zastępu zgłoszenia zespołów przysp. rolniczego,
 - b) wyjaśni i przedyskutuje znaczenie Rolniczej Służby Młodzieży Wiejskiej i dostarczy materiału do pogadanki na zebraniu zastępu. (Patrz dział przysposobienia rolniczego).

Oddział odbędzie zebranie plenarne.

Wzór porządku dziennego na zebranie plenarne:

1. Modlitwa.
 2. Zagajenie.
 3. Odczytanie i zatwierdzenie protokołu z poprzedniego zebrania.
 4. Referat.
 - a) w lipcu: „Zwycięstwo Polski nad Niemcami 15 lipca 1410 roku pod Grunwaldem”,
 - b) w sierpniu: „Zwyczaje związane ze zniwami w Polsce”, lub „Cud nad wisłą”.
 5. Sprawy bieżące:
 - a) przygotowania do zakończenia pracy p. r.
 - b) program pracy dla zastępów
 - c) uchwała (w lipcu w związku z referatem) naprawienie zepsutego mostu lub szczególnie uciążliwego odcinka drogi.
 6. Zakończenie: „Hej do apelu”.
- W wyznaczonym dniu (wybrać czas dogodny!) w porozumieniu z Kat. Stow. Mężów i gminą, cały oddział wspólnie (tłoka) dokona reperacji (wzmocnienia) mostu lub wybranego odcinka drogi.
- Zastępy w miesiącach lipcu i sierpniu na zebraniach zastępów omówią:

- a) czym jest Rolnicza Służba Młodzieży Wiejskiej i jakie są w niej zadania KSMM.,
- b) co możemy w naszej okolicy wykonać w ramach Rolniczej Służby Młodzieży Wiejskiej,
- c) jak zakończymy w naszym zastępie akcję przysposobienia rolniczego w bieżącym roku,
- d) znaczenie jesiennego nawożenia dla zwiększenia plonu okopowych.

Zastępy w miastach i miasteczkach w tym czasie zajmą się:

- a) wyszukaniem miejsc i placów niezabudowanych, które w razie potrzeby można wykorzystać dla uprawy roślin,
- b) zorganizują zespoły przysposobienia rolniczego do wykorzystania tych placów.

Ponadto wszystkie oddziały wykorzystają miesiące letnie dla organizacji wycieczek, ognisk pod gołym niebem połączonych z pogadankami i grami sportowymi.

Sekcja Abstynencka mobilizuje młodzież i wysyła na front do walki z największym wrogiem ludzkości, jakim jest *alkoholizm*!

Jesteśmy młodzi, dziarsko i sprężysto stawiamy kroki, idziemy wykuć nowe, lepsze życie, jak dla samych siebie, tak i dla swych rodaków.—Przed nami droga prosta i jasna, choć narazie zrujnowana i pełna przeszkód. Głosimy prawdziwy postęp! Głosimy lepsze jutro! Głosimy szczęście ludzkości!

Rzucamy płomienne wezwanie: *Precz z alkoholizmem!* Nie chcemy Polski rozpijanej! Nie chcemy Polski biednej, rozprężonej, zdanej na łup komunizmu, żydostwa, masonerii! Natomiast chcemy Polski Chrystusowej!

Głosimy pogardę brudnym, zadymionym knajpom i karczmom. Głosimy pogardę alkoholowi w każdej postaci! Podnosimy wielki potężny bunt młodych!

Kochamy wszystkich ludzi, ale nie godzimy się z ich poglądami na alkohol. Chcemy wyższych, szlachetniejszych radości. Inne dziś potrzebne ideały! *Bez alkoholu można żyć* — i dopiero bez alkoholu można być szczęśliwym!

Budujemy nowe życie—bezalkoholową kulturę,—rzeczywisty postęp. Prawda po naszej stronie! Do nas należy przyszłość!

A więc każdy, kto jeszcze nie zidyociał od wódki, na front do walki z alkoholizmem! W szeregi Chrystusowe! Na bój o wielkość serca—o świętość życia—o własne szczęście! Kto postępowy, ten z nami! Kto zacofany, ten przeciw nam.

Młodzi—do nas. *Idziemy odrodzić siebie i świat!*

W każdym przeto Oddziale powinna istnieć i działać sekcja abstynencka. Abstynenci powinni nadawać ton zabawom, wnosząc tam szczerą, młodzieńczą wesołość, a bez pardonu wypraszając kolegów mniej lub więcej zagazowanych! — Gotów!

DZIAŁ PRZYSPOSOBIENIA ROLNICZEGO.

Sprawa przysposobienia rolniczego w szeregach Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, szczególnie w czasach obecnych powinna znaleźć zainteresowanie wśród wszystkich działaczy na wsi i w mieście.

1. Tworzona przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych akcja: Rolnicza Służby Młodzieży Wiejskiej, mająca za zadanie przygotowanie i przystosowanie młodzieży zwłaszcza przedpoborowej, do usprawnionej pracy i zastąpienia osób starszych na wypadek wojennej potrzeby kraju w gospodarce rolnej.

Akcja Rolnicza służby Młodzieży działa w myśl hasła:

- a) Każdą pracę wykonujemy dziś lepiej i sprawniej niż robiliśmy wczoraj,
- b) Podejmujemy walkę z chwastami,
- c) Podnosimy plony okopowych,
- d) Gromadzimy naturalne środki nawozowe,
- e) Zagospodarowujemy każdy skrawek ziemi,
- f) Porządkujemy wiejskie drogi i mostki dla potrzeb wojska,
- g) Gromadzimy zapasy przetworów i warzyw,
- h) Opiekujemy się gospodarstwami sąsiadów nieobecnych.

2. Celem spełnienia obowiązku względem Ojczyzny w dziedzinie gospodarczej, należy przez akcję P. R. powiększyć wydajność ziemi, organizując zespoły P. R. w każdym zastępie, wciągając na listę członków wszystkich Druhów zamieszkałych w pobliżu.

Obowiązek prowadzenia pracy w zespołach P. R. jest nakazem chwili wypływającym z głębokich uczuć narodowych, uchylić się od tego obowiązku niemoże zwłaszcza młody czynny Katolik.

3. Zespoły należy organizować gdzie tylko się da, zorganizowany zespół wpisać na załączony blankiet ogłoszeniowy i do dnia 1-go lipca doręczyć Instruktorowi Okręgowemu naszej organizacji, jeżeli takowego niema przesłać do Powiatowego Komitetu do Spraw Młodzieży Wiejskiej, przesyłając odpis pod adresem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej w Wilnie.

Na drugi stopień sprawności rolniczej, Druhowie powinni brać jako temat mieszkanki roślin pastewnych, zamiast ogródków warzywnych.

4. Wszyscy członkowie zespołów P. R. obowiązani są zakładać kupy kompostowe, oraz w miarę możliwości robić na jesieni kiszonki z zieleniny pozostałej po spżęćciu okopowych, lub z końskiego zębu.

5. Na terenie każdego oddziału należy wynaleźć takiego członka naszej organizacji, któryby był informatorem Stacji Ochrony Roślin.

Adres informatora, imię i nazwisko przesłać pod adresem — Stacja Ochrony Roślin—Wilno, ul. Obłądzowa 2, podając przytem, że jest to członek K. S. M. M., jako informator stacji, w związku z Rolniczą Służbą Młodzieży.

6. Oddziały pracujące na terenie miast i miasteczek zgłoszą zespoły P. R. obierając za temat pracy warzywa, które należy sadzić tam, gdzie się da, chodzi o wykorzystanie najmniejszych skrawków ziemi.

7. Wszystkie oddziały dostaną wkrótce specjalne numery czasopisma „Przysposobienie Rolnicze”, z treścią którego należy jak najdokładniej zapoznać się.

8. Udział Druhów w Akcji P. R. będzie najlepszym sprawdzianem wyrobienia organizacyjnego i obywatelskiego.

Do pracy dla siebie i Ojczyzny! — Bądźmy gotowi!

SKŁADNICA poleca:

Na rocznicę „Cudu nad Wisłą”

W dniu 15-go sierpnia obchodzi cały kraj rocznicę zwycięstwa nad bolszewikami. Oddziały KSMż i KSMM urządzają w tym dniu wieczornice i przedstawienia teatralne, które swą treścią przypominają dziejową chwilę i budzą ducha miłości Ojczyzny.

Na uroczystość tę polecamy następujące wydawnictwa:

M. Czeska-Maczyńska: Nieznanemu Żołnierzowi — 1,—zł.

Wybór uroczystości na cześć „Nieznanego żołnierza”. Materiał wieczornicowy dla zespołów męskich i żeńskich. Deklamacje, recytacje, śpiewy, obrazy sceniczne, wykład.

F. Żurowska: Żołnierz — 0,60 zł.

Obrazek sceniczny w 2-ch odsłonach z czasów wojny polsko-bolszewickiej w r. 1920. Ról 9 męskich.

W. B.: Cud nad Wisłą — 0,60 zł.

Dramat w 3-ch aktach z czasów wojny polsko-bolszewickiej w 1920 r. Ról 14 męskich.

Ks. Józef Betoh: Katolickie odrodzenie wsi. Cena zł. 3,—

Ks. P. Glorieux: Paweł, apostoł Chrystusa. Cena 1,80 zł.

Instrukcje w sprawie sztandaru i proporcej.
Cena 10 gr.

Poleca się artystycznie wykonane obrazki pamiątkowe do chrztu i bierzmowania

1 sztuka — —10 gr.

100 sztuk — 8 zł.—

Ceny bez przesyłki.